

Paco Aguaza

Teresa Rodríguez: Vi måste fortsätta att bygga upp ett alternativt ”sunt förnuft”

Ur *El Salto Diario* 20 juli 2018¹

Teresa Rodríguez är deputerad i Andalusiens parlament sedan 2015. Hon representerar där vänster-partiet Podemos

Bakgrund av Alex Fuentes

Vänsterpartiet *Podemos* [Vi kan] bildades i början av 2014 av en handfull akademiker från Complutense-universitetet i Madrid och trotskistiska aktivister från *Izquierda Anticapitalista* [Antikapitalistiska vänstern]. En av dessa aktivister var Teresa Rodríguez, lärare och kämpande aktivist. En annan var Pablo Iglesias, en politolog och universitetslektor, som senare skulle bli generalsekreterare i Podemos. Han var relativt känd som programledare på en lokal TV-station, där han ständigt kritiserade både borgerliga och socialdemokratiska politiker.

Några år efter den världsomspännande finanskrisen 2008 och med en stark influens från den så kallade Arabiska våren växte det under 2011 fram en mäktig massrörelse som kom att kallas *Indignados*-rörelsen och som spred sig över hela Spanien. De av nyliberalismens utsatta och förtryckta var indignerade och hade fått nog. Indignadosrörelsen gick inte att stoppa. Den dåvarande regeringen gjorde ett försök och skickade enligt borgerligt manér polisen på demonstranter som hade ockuperat torg runt omkring i Spanien. Rörelsen växte ännu mer och alltfler upprörda människor slöt upp. Rörelsens kampanja låg sedan i luften några år. Det var då Pablo Iglesias och *Izquierda Anticapitalista* tog initiativet till att bilda Podemos. Det låg i tiden. Iglesias var ansiktet utåt och *Anticapitalista* hade en riksorganisation som ställde sina resurser till förfogande för detta nya partiprojekt.

Fyra månader efter att Podemos hade bildats ställde den nya politiska formationen upp och deltog på EU-valet. Det var många som blev tagna på sängen, Podemos lät sina anhängare

¹ [“Necesitamos seguir reproduciendo un sentido común alternativo”](#). Engelsk översättning i *International Viewpoint* 8/9.

rösta fram kandidaterna och kom in i EU-parlamentet med fem parlamentsledamöter. Bland dessa fem fanns Teresa Rodriguez, hon blev nummer två, direkt efter Pablo Iglesias. Podemos representanterna i EU-parlamentet använde denna parlamentariska församling som en tribun för att föra fram sitt budskap och det gick hem. Alltfler medlemmar i det socialdemokratiska PSOE och oberoende vänstermänniskor såg i Podemos ett trovärdigt alternativ. Efter en tid som EU-parlamentariker lämnade Teresa Rodriguez parlamentet till förmån för en annan ledande medlem från Izquierda Anticapitalista: Miguel Urbán.

Teresa Rodriguez lämnade EU-parlamentet för att kunna ägna sig åt bygga Podemos i regionen Andalusien som historiskt sett varit socialdemokraternas starkaste fäste. Podemos utmanade PSOE. Susana Díaz, den socialdemokratiska regeringschefen i Andalusien, manövrerade och bröt med *Izquierda Unida* som i en koalition med PSOE styrde Andalusien. Senare beslöt Díaz att tidigt anlägga datumet för det regionala valet vilket tvingade det nybildade Podemos att välja en partistruktur och en ledning. Teresa Rodríguez blev på så sätt vald som Podemos generalsekreterare i Andalusien och Podemos fick 15 procent av rösterna. PSOE hade fått en allvarlig konkurrent.

Sedan 2014, då Teresa Rodríguez blev en känd politiker både i Andalusien och på riksnivå, har hon alltid varit konsekvent i sin kritik mot den nyliberala politiken. Som oppositionsledare i Andalusien har hon konsekvent företrätt en fast demokratisk, internationalistisk och antikapitalistisk linje.

I samband med Podemos första kongress uppstod friktioner mellan Pablo Iglesias populistiska inriktning och en vänsteropposition ledd av Izquierda Anticapitalista. Kongressen beslöt att inga medlemmar fick vara dubbelorganiserade om man ville bli valda till ledande poster i Podemos. Izquierda Anticapitalista fattade beslutet att upplösa sitt parti, men skulle finnas kvar som en strömning inom Podemos. Man gjorde bedömningen att det gick att vara kvar i Podemos och bygga upp Podemos. Strömningen behöll namnet Anticapitalistas. Teresa Rodríguez har varit med hela tiden och på den vägen är det.

Teresa och Anticapitalistas har hela tiden förespråkade att Podemos måste bli ett bredare alternativ och förespråkade ett nära samarbete med *Izquierda Unida*, en vänsterkonstellation vars viktigaste komponent var kvarlevor från Kommunistpartiet. Det har varit en mödosam process och idag är *Podemos Unidos* en verklighet på nationell nivå. Teresa Rodriguez är känd i Spanien som en äkta folklig politisk ledare som riktat vass kritik mot både högern och PSOE, i synnerhet har hon lett kampen mot korruptionen.

Terasas hårda inställning till PSOE har inte alltid setts som något positivt av Pablo Iglesias, som i synnerhet ser den hårda kritiken mot PSOE:s borgerliga politik som ett stort problem, därför att det stör hans planer på att närma sig PSOE med syfte att samregera med socialdemokraterna. Därför har han på olika sätt försökt intervensera i Podemos i Andalusien, med syfte att ersätta Teresa med andra kandidater. Dessa försök har misslyckats gång på gång. Att kritisera Podemos' byråkratiska propåer och samtidigt vara lojal mot Podemos har aldrig varit ett oöverstigligt problem.

Nyligen genomfördes primärval i Andalusien då socialdemokraterna återigen fått för sig att valet måste tidigareläggas, vilket skiljer sig från proceduren i resten av Spanien. I det senaste primärvalet lanserade den nationella Podemos-ledningen, med Pablo Iglesias i spetsen, en annan kvinnlig kandidat. Den överväldigande majoriteten av Podemos-medlemmarna gav återigen sitt förtroende till Teresa Rodríguez. Ännu en gång ville den nationella Podemos-ledningen hindra Podemos i Andalusien från att lansera Podemos' kandidatur under namnet *Adelante Andalucía* (Framåt Andalusien) vilket är ett uttryck för en bredare koalition med Podemos, Izquierda Unida och andra progressiva krafter vars uppmaning är att slåss med PSOE om den politiska makten över den andalusiska regeringen.

Intervjun

Efter att Teresa Rodríguez i primärvalen nyligen åter valts till *Podemos* kandidat till posten som ordförande till Andalusiens regering och strax innan det autonoma parlamentets sommaruppehåll, samtalade vi med henne om den politiska framtiden för *Adelante Andalucía* [Framåt Andalusien], om vilken roll de sociala proteströrelserna har i de politiska förändringarna, samt medborgarnas förväntningar.

För Teresa Rodríguez har de senaste veckorna varit intensiva: möten för att presentera projektet *Adelante Andalucía* i olika provinser, primärval i *Podemos Andalucía*, som ifrågasatts av partiets centralledning, där hon fick förnyat förtroende som ledare för denna organisation, samt med säsongsavslutningen i Andalusiens parlament. När det mesta av detta nu är överståndet gör vi en analys av vissa av processens nyckelfrågor.

Du blev omvald med tre fjärdedelar av rösterna i primärvalen inom *Podemos Andalucía* utan något direkt stöd av partiets centrala apparat. Vad var det som blev avgörande? Vad anser du att din kandidatur har att erbjuda medlemmarna?

Jag tror att det var på andra omgången av Andra medborgarförsamlingen i Andalusien. På det stora mötet började vi reflektera över behovet av ett nytt steg i uppbygget av *Podemos Andalucía* via den långsamma väg som vi talat om så ofta tidigare.

Vi befann oss i den snabba filen. Målet var att uppnå snabba segrar under intensiva valperioder och dra fördel av det faktum att regimens politiska krafter höll på att bli utnötta. Regimens öppna kris återspeglade ett missnöje i stora delar av samhället, en ilska, en vilja till förändring. När denna valperiod väl var över måste denna långsamma övergång förankras ute på fältet bland de krafter som ville se en förändring. Och då talar vi inte om en efterlängtd förändring på bara några månader eller tre år, utan något som det har tagit decennier att bygga upp genom alternativen i *comarcas* (distrikten) i Andalusien.

Det var med det i åtanke som kravet på autonomi framfördes under den Andra medborgarförsamling i Andalusien och nu har vi ett strategiskt projekt på gång, som går ut på sammanstrålning, och som lades fram under processen med primärvalen. Det är skälet till att vi anser att detta inte bara handlar om en överenskommelse om hur man ska driva en opposition i parlamentet, utan att det också är ett tydligt alternativ till PSOE (socialdemokraterna), och vad det står för, och för att undvika den parlamentariska illusionen om att det är bara genom att ingå i regeringen, rent av i koalition med PSOE, som vi kommer att kunna förändra saker och ting. Vi har haft en mycket tydlig hållning gentemot PP (högerpartiet *Partido Popular*) och PSOE i Andalusien och pekat ut dem som regimens beskyddare.

Å andra sidan finns en vilja att skapa en process med egen identitet, vilket kommer att kräva decennier, för att inte tala om sekler, av Andalusiens kamp för att minska klyftan gentemot resten av landet och Europa. Detta kan bara ske genom en process av skapande av självmedvetenhet och självförtroende, utifrån ett specifikt program i syfte att få ett slut på detta tillstånd av ojämlikhet.

Samarbetet med *Izquierda Unida* [Förenade vänstern] har en lång historia. I Andalusien har det lett till en långt ifrån föraktlig väljarbas, framför allt ute på landsbygden. Men allianserna med *Primavera Andaluza* eller *Izquierda Andalucista* är av senare datum och där har vi att göra med partier med en viss samhällelig och kulturell förankring, som ändå inte nödvändigtvis innebär röststöd. Vad kan då dessa båda andalusiska organisationer ha att bidra med till *Adelante Andalucía* som helhet?

De har något mycket viktigt att bidra med genom att de bevarat den sundaste delen av

Andalucismo (den andalusiska traditionen). De tillhörde de mest kritiska när *Partido Andalucista*, PA,² bestämde sig för att ingå i regeringar med PP och PSOE, och även andra om det ansågs nödvändigt. PA tog med sig den andalusiska fanan men övergav vänsterns och den samhälleliga förändringens fana. Inom denna politiska kraft var det dessa som stod för en tydlig opposition mot den högerkurs PA började slå in på och som senare under ökenvandringen slog vakt om den gröna och vita fana som är betydelsefull även idag. De gör ett avgörande bidrag till en så ung kraft: att knyta an till det andalusiska folkets historiska förväntningar och, dessutom, har de förmått göra det på ett mycket generöst sätt. I grund och botten är det kvinnliga kamrater, men även manliga, som försett oss med detta arv, som de slagit vakt om under alla de år de befunnit sig i minoritet. De har tagit med det till vårt gemensamma projekt, utan att kräva något som helst i motprestation, förutom att få vara med i processen med att förändra Andalusien. För mig betyder det mycket.

Inom Podemos' parlamentsgrupp börjar vi få bättre förståelse för denna realitet, mycket tack vare José Luis Serrano. Han var deputerad för Granada och dog efter att ha suttit ett år i det andalusiska parlamentet. Han tillhörde också denna tradition av *andalucismo* som slog vakt om arvet efter den historiska demonstrationen den 4 december 2017 och som också försåg oss med detta arv.

Tack vare våra kontakter med folk från *Sindicato Andaluz de Trabajadores* [Andalusiska arbetarfackföreningen] som Mari från Coronil, som kom med denna lantliga och feministiska andalusiska bakgrund som är så värdefull, eftersom *Andalucismo* i vår region är så nära kopplad till kampen för jord och den kamp som bedrivs av *Sindicato de Obreros del Campo* [Lantarbetarnas fackförening] och *Sindicato Andaluz de Trabajadores*.

För mig fanns också ett personligt intresse av mycket nära slag, eftersom min far tillhörde Socialistpartiet i Andalusien. Men långt utöver detta uppstod mycket snart behovet av en specifik andalusisk röst. Eftersom vi anser att även om vi klarar av att styra Andalusien måste vi också ifrågasätta de strukturer som sträcker sig långt bortom vad en autonom regering har att besluta över och som är kopplade till Andalusiens ofördelaktiga och perifera ställning inom spanska staten och på europeisk nivå. Ägandet av marken är också grundvalen för svagheter och sårbarheten i vår ekonomi.

Om vi inte förmår att komma åt dessa strukturer, som står i centrum för maktfördelningen i vårt land kommer vi inte att klara av att förändra Andalusiens verklighet. Och det oavsett om vi kan förvalta resurserna på ett sundare sätt, stå för större öppenhet, är bättre på att sköta affärerna, kan rensa upp i administrationen och spara resurser som kan återinvesteras i offentlig service. Nej, så är det inte. Det finns en underliggande struktur som måste övertas och som ligger bortom vad en autonom regering kan göra. Och det kan bara förändras av ett folk som är medvetet om denna verklighet och som är fast övertygad om att den måste förändras.

Hur ska dessa mål förverkligas i ett politiskt projekt?

En jordreform har varit nödvändig i flera hundra år i Andalusien. Det är förutsättningen för en strategisk satsning på förnybar energi, där vi kan bli såväl innovatörer som exportörer. Det förutsätter att man skaffar fram tillräckligt med resurser för att genomföra denna övergång på energiområdet, som skulle kunna göra Andalusien ekonomiskt ledande med en inhemsk utveckling som varit aktuell i flera hundra år. Det kräver en skattereform som gör det möjligt att samla in tillräckligt med offentliga resurser för att verkligen genomföra detta.

Detta innebär givetvis också att man satsar på det som redan sker lokalt i Andalusien inom produktion och konsumtion, satsningar på ekologiskt jordbruk. Erfarenheter av hur folk börjar

² *Partido Andalucista* är ett nationalistiskt center-vänsterparti som är verksamt i Andalusien. Det grundades 1971.

kräva lokal organisk produktion. Inte bara inom jordbruket utan också vad gäller andra sorters varor och tjänster som administrationen står för. En satsning på lokal ekonomi, på kreditkooperativ, på system som på olika sätt börjar inriktas på att fläta ihop det nätverk av maktutövning som Andalusien behöver och inte har haft, som funnits i andra regioner, att börja fundera över möjligheterna att minska klyftan.

Skulle det räcka med att få bilda regering i Andalusien för att uppnå detta?

Nej.

Vad är det mer som behövs?

Det skulle behövas en hävstång för att aktivera andra mekanismer som behövs i civilsamhället, som kan uppmuntra en viss form av ekonomiskt och socialt agerande, som underlättar, sätter igång, för vidare och delar kunskaper runt om i landet om redan gjorda erfarenheter, om energikooperativ, konsumentkooperativ, producentkooperativ, sociala strömningar. En hel administration som är öppen för de förändringar och bra initiativ som redan är på gång i Andalusien skulle kunna leda till framsteg.

Men det räcker inte. Vi behöver också en administration och att staten kan sätta livet i centrum och satsa på en ekonomi som skapar arbete i värdiga former och inte bara satsar på autonomi.

Jag tror att det, precis som för kvinnorna, handlar om en politik som kan gagna Andalusien folk och samhällsmajoriteten eftersom vi historiskt sett varit sårbara och att förändringarna därför måste komma inte bara i Andalusien utan också i Spanien och i Europa.

Satsningen på en social politik är en satsning på att utveckla Andalusien för så fort det handlar om åtgärder som äventyrar och skär ned på offentlig service är det i synnerhet vi som drabbas. Nedskärningar drabbar särskilt kvinnor och handikappade, särskilda grupper, utsatta människor som är mest sårbara.

Vi har diskuterat vilka de politiska huvudaxlarna skulle vara för *Adelante Andalucía* om det kommer till makten. Men vad skulle högsta prioriteten vara?

Det finns många frågor som bör prioriteras. Jag tror att det första vi skulle behöva göra när vi kommer till makten, inte någon huvudprioritering men den första åtgärden, vore att granska den offentliga förvaltningen. Den offentliga administrationen i Andalusien är ett maskineri med enorm makt, som spolieras av en mekanism som inte skiljer mellan parti, regeringar och administration. Därför skulle första åtgärden vara att granska den apparat med vilken vi försöker förändra Andalusien verklighet.

För det andra skulle man sannolikt behöva förenkla eller stärka apparaten på områden där den varit för svag. En gigantisk ansträngning för att göra sig av med nätverk och strukturer av klientelism eller skenbar administrativ makt som inte ger några som helst garantier.

En ny regering måste ägna sig åt politik. Ofta betraktas regeringen som en byråkratisk eller teknokratisk apparat. Det stämmer inte. Regeringen måste ägna sig åt politik, den måste genomdriva nödvändiga förändringar en orättvis verklighet. Det är vad en regering måste göra. Andalusien regering är ingen administrativ apparat, vilket man upprepade gånger försökt få oss att tro. Men administrationen måste professionaliseras och här har vi att göra med en mycket byråkratisk och teknokratisk regering, med en starkt politiserad administration. Det måste vi vända på.

Podemos kärna är medborgaraktivitet. Hur skulle överföringen av makt och beslutsfattande och förvaltning till medborgarna komma till uttryck i administrationen?

Det finns många sätt. Egentligen skulle den perfekta mixen för mig ligga någonstans mellan det som Pablo Soto gjort i själva Madrid och det som (Nacho) Murgui gjort i förortererna där långt innan han blev ordförande för Kvartersföreningarna i Madrid. Jag tror det är en bra

blandning av digital delaktighet (sociala medier), där ny teknologi används för politisk delaktighet, och direkta möten öga mot öga, metoder för samråd för att skapa kommissioner för aktivitet kring offentlig service.

Jag har en bakgrund som lärare, och tidigare, när demokratin gjorde sin entré på skolorna hade skolråden mycket större tyngd än idag. Skolråden har försvagats och rektorerna har fått större makt. Rektorn är som en byråkrat eller politisk kommissarie som ska skära ned offentliga administrationen. Så ser det ut inom hälsovård, social service och hela den offentliga administrationen i Andalusien.

Man måste återställa deltagarråden på vårdcentralerna och de ska också kunna ge råd åt brukare och personal för att kunna utforma och vägleda arbetet på dessa centraler. Det måste vara fråga om något annat än en plats där service utdelas, det måste bli platser för socialt umgänge och ökad makt åt medborgarna. Och när det gäller vissa betydelsefulla beslut ska man också kunna använda sig av sociala medier för att ge medborgarna möjlighet att göra sig hörda.

Vi har talat om hur den autonoma regeringen skulle agera politiskt om *Adelante Andalucía* kom till makten. Men enligt opinionsmätningarna ser inte detta ut att vara aktuellt. I stället ser det ut som om PSOE-A skulle vinna utan att få någon absolut majoritet. Har ni då några funderingar på en allians med *Partido Popular* och *Ciudadanos* för att bli av med ett parti som styr Andalusien i nästan 40 år? Eller skulle det kanske i stället vara möjligt att stödja en socialistisk regering för att hindra PP och *Ciudadanos* från att bilda regering?

Vi har mycket tydligt och exakt tagit ställning till detta för att det inte ska råda någon som helst osäkerhet. Vi kommer aldrig någonsin avsiktligt, eller av underlåtenhet, att möjliggöra en högerregering. Oavsett om det handlar om PP eller *Ciudadanos*. Det skulle bara vara det yttersta tecknet på politisk frustration: eftersom vi inte kan förändra Andalusien eller lita på den s k vänstern i socialistpartiet utnyttjar vi högern för att straffa dem. Detta är en av de ståndpunkter som mest upprepas i det här landet, men vi vill inte få se det upprepat i Andalusien.

Vi inser att det finns ett historiskt motstånd mot högern som har att göra med att folket i Andalusien minns, och det är vi stolta över, även om följden blivit att vi fått en politiskt vanskapt byråkrati i den nuvarande regeringen i Andalusien. Det man kan se som positivt är att vi är den enda autonoma regionen i landet som stått emot högern ända sedan demokratin infördes och vi tänker inte avbryta traditionen av att vara en orubblig barriär mot högern.

Men det innebär inte heller att vi kommer att sätta oss i någon regering med Socialistpartiet på grund av att vi inte lyckas vinna majoritet. På en del håll som Cadiz är det de som fått rösta på oss. De har varit tvungna att förhandla med oss om varje budget, varje ny lag. Vi skulle kunna utarbeta ändringsförslag till varje dekret. Det skulle bli fråga om ett intensivt parlamentariskt arbete, som jag också tror skulle vara intressant. Och hela tiden måste vi bevara kontakterna med civilsamhället, med dem som under lång tid kommit med konkreta krav.

Hur skulle relationerna se ut mellan Andalusien och den spanska staten och dess olika periferier? Och vad skulle det betyda för ett politiskt parti som *Podemos*?

Ja, vi har ju ett projekt för förändring som sträcker sig bortom Andalusien, bl a på grund av att ramverket för vår kamp också sträcker sig bortom den spanska staten som sådan. Vi inser att det är nödvändigt att bekämpa EU:s politik, som ju också kommer att vara den yttersta barriären mot förändringar. Även om försöker få till stånd en demokratiskt förankrad förändring kommer vi alltid att snava på det hinder EU utgör. Jag minns ett uttalande av (Jean-Claude) Juncker där han talade om för grekerna att de inte hade någon demokratisk rätt att lämna EU:s fördrag, vilket är helt absurt, men i själva verket är det så det fungerar. Vår kamparna görs av spanska staten, men också på EU:s nivå.

Jag anser att Andalusien gett ett grundläggande historiskt bidrag till detta lands demokratiska utseende, liksom till att de traditionella nationaliteterna blivit erkända. Andalusien har spelat en viktig roll för att erövra rättigheter genom mobilisering och folkomröstning.

De krav som är bra för folket i Andalusien är bra för majoriteten i resten av landet, där det finns vissa likheter med den feministiska rörelsen. Den feministiska rörelsens krav gäller inte bara kvinnorna eftersom utgångspunkten är att sätta livet i centrum, något som gynnar majoriteten. När det gäller Andalusiens relation till staten i sin helhet är situationen likartad.

En annan fråga är att spanska staten måste frångå sin centralism till förmån för en mer kooperativ hållning, där det inte finns något utrymme för att en del ska utvecklas på bekostnad av andra delar. Just nu i Spanien är Madridregionen lika stor som provinsen Cádiz med en BNP större än Andalusiens, trots jordbruk med tropiska produkter, hamnen i Algeciras, åtta och en halv miljon konsumenter, Malaga med sin turism ... det är absurt! Något gör så att vinsterna på konstgjord väg hamnar i vissa maktcentra. Det är nödvändigt att avskaffa denna orättvisa, eftersom den inte gynnar majoriteten i Madrid utan bara de som samlar på sig stora förmögenheter.

Skulle detta förslag till decentralisering också kunna vidarebefordras till den federala ledningen för *Podemos*?

Det tror jag, också vi i Andalusien måste sträva efter att fördela makten mer. Alldeles nyss vann jag primärvalet med en kandidatur som hette "Teresa Rodríguez" och vi har använt oss av den personfaktorn ända sedan *Podemos* bildades, samtidigt som vi också hela tiden varit självkritiska till det.

Jag har ett tydligt minne av den första presskonferensen på Teatro del Barrio i Madrid. Pablo Iglesias fick en fråga av en journalist, jag tror de var från *Diagonal*, om det inte var lite väl personfixerat och han svarade ja. Och det beror på att vi kommer ur en kris för den kollektiva identiteten i vårt land, ur en känsla av nederlag för kollektiva projekt, för fackföreningsrörelsen som ett utrymme för gemenskap, för partiet som en plats där kollektiva strävanden kom till uttryck, för kvartersaktiviteter som en plats där viljor och krav kunde förenas. Vi införde en övergångsform, som blev institutionaliserad och där vi på något sätt förlorade. Det var därför nödvändigt att skapa nya kollektiva identiteter. Till en början var det nödvändigt att förlita sig på någon form av individuell legitimitet, men vi måste försöka gå vidare mot pluralistiska ledarskap.

I Andalusien måste vi också försöka fördela makten mellan de 62 regioner som ingår och inte bara utgå från en centraliserad apparat i Sevilla. Och med det börja jag med självkritik, som även gäller hela organisationen på nationell nivå.

Så du tänker inte upplösa *Podemos Andalucía*?

Nej (skratt). Jag tror inte vi behöver upplösa någonting alls. Det som måste skapas är nya utrymmen där man kan invänta att bli överflyglad. Jag tror inte att *Podemos* bildades som något som skulle bestå i 150 år. Vi är inte ute efter att bilda ett PSOE som varar i 200 år och slår vakt om sina positioner, eller om möjligt för samma familj i decennier. Det vi ville var att politiskt formulera sociala krav och ge uttryck åt ilskan: att översätta den till en förändringens politik och en effektiv maktstrategi som gör det möjligt för oss att segra en dag.

Det var tanken bakom *Podemos* och den måste bestå. Därför är *Podemos* strategiska projekt i Andalusien nu *Adelante Andalucía* som ett utrymme där folk kan gå med utan att nödvändigtvis identifiera sig med *Podemos* på grund av att det redan har en klar identitet. Men kanske de vill ingå i en bredare sfär där det finns folk från *Podemos*, *Izquierda Unida*, *Primavera Andaluza* och andra kollektiv som vi vill attrahera.

Den feministiska rörelsen har kommit i förgrunden. Bortsett från alla proportioner fick Åttonde mars samma betydelse som 15-M (Indignadosrörelsen) i den meningen att det

förde folk samman över olika gränser. I de stora mobiliseringarna på sistone, som de i pensionsfrågan, har det uppmärksammats att det inte bara var pensionärer som deltog. Tror du att denna dynamik med att sammanlänka samhällliga krav och ömsesidigt stöd går att bibehålla?

När jag var aktiv i sociala proteströrelser var jag alltid politiskt engagerad, men i begränsad mening. Jag tillhörde en strömning som alltid försökte övergå från det sociala till det politiska för att försöka hitta en vinnande strategi.

Så när vi bildade ett politiskt parti som kunde förändra verkligheten och var tillräckligt djärvt, med nödvändiga styrkeförhållanden och ett tillräckligt djärvt program – de tre saker som behövs för att åstadkomma förändringar – ansåg jag att det berodde på att sociala proteströrelser hade sammanlänkats med varandra och insett att de hade gemensamma problem – dvs egentligen hela systemet och behovet av att omvandla det – och att de sedan kunde lägga fram detta och erövra stöd av en majoritet. Det var det jag hade i huvudet. Men att en TV-kommentator på kanal sex skulle kunna bilda ett parti kring sig själv och att det skulle kunna skaka en hel regim, få en monark på fall, få *Partido Popular* att anordna primärval, att en väloljad man som Pedro Sánchez skulle dyka upp och säga att han tänkte förändra saker eller att Alberto Rivera och *Ciudadanos* skulle framstå som en ny kraft inom en redan nästan genomrutten höger, hade jag aldrig kunnat drömma om.

Denna cykel av förändringar har inträffat efter *Podemos* framväxt, eller, Denna cykel av förändringar har inträffat efter *Podemos* framväxt, eller, vilket är mer positivt, efter uppväxt av kommunala styren för förändring. Idag styrs redan 20 procent av landets befolkning av kandidater som vill se förändring och dessutom i de allra största städerna. Jag hade alls inte i mitt huvud att allt detta skulle hända bara för att en tv-kommentator plötsligt bestämt sig för att bilda ett parti. Men så blev det, förändringens vägar är komplexa.

Jag skulle vilja se en process av social mobilisering eftersom *Podemos* inte bara är en produkt av insatser av mycket intelligenta och värtaliga personer. Det *Podemos* och personerna lyckades med var att knyta an till ett sunt förnuft som redan höll på att formas underifrån. Sunt förnuft och legitimitet gjorde att man kunde knyta an till de krav som bostadsbubblans drabbade hade. I landet fanns redan en majoritet som var emot vräkningar av grannar som hotades av både polis och banker. I detta land fanns en bred uppslutning när en rörelse som 15-M sade ”vi vill inte bara vara varor i politikernas och bankernas händer”, som ju är ett mycket radikalt och långtgående krav. Det fanns redan ett gemensamt sunt förnuft runt *mareas* (sociala rörelser inom vård och utbildning), de stora protestdemonstrationerna, som vi kunde knyta an till och som vi måste fortsätta att återskapa utifrån detta alternativa sunda förnuft.

Om sunt förnuft kommer att handla om krig mellan olika fanor och irrationell patriotism över klassgränserna där man bortser från social ojämlikhet och ägnar sig åt hat mellan olika territorier, hat mot den som är annorlunda, mot den som kommer utifrån, mot den som strävar efter självbestämmande eller mot den som vill försörja sig, då kommer vi att hamna i ett samhälle som gått helt åt höger. Ingen har sagt att detta land skulle vara befriat från sådana risker när alternativ och utvägar formuleras i ett klimat av ilska och kollektiv frustration.

Vi måste fortsätta att återskapa detta alternativa sunda förnuft och det kan åstadkommas genom mobiliseringar. Idag är feminismen ett av de största hindren för extremhögern i detta land och den har uppstått utan någon i ledningen, som en rörelse som sprängt gränserna med både små och väl konsoliderade föreningar, med samordnare och twittrare runt om i landet. Och allt detta samordnas via en struktur av nätverk för social mobilisering. Exakt samma sak med pensionärernas *mareas*, och samma med rörelsen till försvar av hälsovården i Andalusien. Jag tror att man måste satsa på att fortsätta bygga upp dessa nätverk med en flexibel inställning som gör att det går att få en majoritet att vara delaktig.

Vad får du ge upp i ditt liv som aktivist när du ska leda ett parti med ambitioner att ta över regeringen?

Ytterst är det en fråga om tid. Dygnet har bara 24 timmar och tidigare ägnade jag 24 timmar åt aktivism i sociala rörelser och nu får jag ägna 24 timmar åt politiska strider.

Jag saknar de sociala rörelserna, mycket. För mig förefaller det som att det finns mycket som är absurt i institutionerna och som inte finns i de sociala proteströrelserna. Allt var mer meningsfullt i de sociala rörelserna.

Jag anser det vara viktigt att vi inte glömmer bort vad vi gör här, varför vi är här när vi fått poster i allmänna eller institutionella organisationer. Och vi får aldrig förlora kontakten, upphöra med att lyssna, känna av och röra oss ute, bland dem som fortfarande håller på och protesterar utanför parlamentet, som vi själva gjorde tidigare.

En sak som jag lärt mig här inne är att det som händer utanför den där dörren betyder mycket mer än vad jag trodde när jag själv var där ute. Det första en offentlig företrädare gör när de ska rösta om de lagar som antas här är att slå upp tidningen för att se var det sociala trycket finns, vad den sociala lobbyen säger. Därför är det så viktigt att den lobbyen finns: för att påverka lagstiftare och regeringar och fortsätta att skapa ett alternativt sunt förnuft och utrymmen för frigörelse och deltaktighet.

Nu råkar jag vara här inne. Snart kommer jag att vara tillbaka där ute och fortsätta att bygga upp det och, dessutom vill jag att vi ska bygga en organisation som allt mindre slösar bort sin tid på de absurda saker som pågår i institutionerna. Visst utträttar vi ett mycket rigoröst arbete här inne, men sett i ett längre perspektiv tjänar det inte särskilt mycket till. Jag vill också satsa mer på att titta utåt och knyta an till den sociala verkligheten, till mobiliseringar och protester. Ibland, på grund av den stelhet institutionerna innebär, händer det att också vi börjar undra om det inte är dags att dämpa aktivismen och det är väldigt farligt. Säger det, för i stället för att förändra institutionerna kan det bli så att institutionerna förändrar oss och vi är inte alls immuna mot att något sådant ska inträffa.

Men innebär det faktum att du befinner dig innanför en institution som Andalusiens parlament att du riskerar att råka ut för självcensur, blir tvungen att bita dig i tungan eller har du större frihet att säga det du vill?

Jag tror att det finns en viss känsla av större makt, främst på grund av alla som lyssnar på dig, den lyhörddhet du får. Men jag tror att jag säger samma saker nu här inne som jag gjorde där ute. Ibland rent av med större ilska mot motståndarna, eftersom man har dem på så nära håll, jag kan se hur de agerar, förstår hur cynismen fungerar i institutionerna, deras privilegier, deras drygheit, alla relationer med den maktstruktur som skapar ojämlikhet och socialt lidande.

Vi har inte gömt det. Vreden är fortfarande vid liv och jag tror att vi nu förmår att det är fler människor som lyssnar på oss än tidigare. Men det räcker inte med att vi kan lyckas få fram radikala budskap och hålla radikala tal från institutionerna. Det räcker inte, för förändringar sker inte genom tal, de sker genom styrkeförhållanden.

Något mer du skulle vilja säga till den som läser den här intervjun?

Ja, jag hoppas att det uppstår en ny våg av protester som överflyglar *Podemos* och gör oss överflödiga. Jag har inga planer på att upplösa *Podemos*, men hoppas på en situation där vi överflyglas, som gör att vi upplöses men också inkluderas.

Översättning: Björn Erik Rosin

Teresa Rodríguez är en av ledarna för *Anticapitalistas* (Antikapitalisterna) i Spanien, en radikal vänsterströmning ansluten till Fjärde Internationalen som i januari 2014 var med om att tillsammans med Pablo Iglesias m fl bilda *Podemos*. I maj 2014 valdes hon in i Europaparlamentet för Podemos. Hon ersattes senare av Miguel Urbán när hon blivit medlem av parlamentet och ledare för Podemos i Andalusien.]

Lästips

[Vänsterpress om Spanien – hösten 2018](#)

[Den europeiska vänsterpopulismen – exemplet Podemos](#) (artikelsamling)

[Podemos under press](#) (intervju)